

16.6.2026

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntöne 12.6.2026, HE 113/2026 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt lausuntoa otsikkoasiassa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolain kotitalousvähennystä koskevia säännöksiä siten, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennysprosentteja korotettaisiin määräaikaisesti vuosille 2026 ja 2027. Lisäksi ehdotetaan työnantajan tarjoaman verovapaan omaehtoisen liikunta- ja kulttuuriedun korottamista sekä edun laajentamista luontoharrastuksiin, kuten kalastukseen ja metsästykseen. Matkakuluvähennyksen omavastuuosuutta ehdotetaan alennettavaksi 100 eurolla vuonna 2026.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tiivistelmä:

- Suomen Yrittäjät pitää kotitalousvähennyksen korotuksia lähtökohtaisesti kannatettavina. Erityisen hyvänä pidämme korotusten toimialaneutraalia toteutusta.
- Kotitalousvähennyksen parametrien jatkuvan ja haitallisen edestakaisin muuttamisen lopettamiseksi korotukset tulisi tehdä pysyvinä nyt esitetyn määräaikaisen ratkaisun sijaan. Vähennyksen parametrien ennustettavuuden parantamiseksi SY katsoo, että vähennysprosentit tulee korottaa pysyvästi historiallisten keskiarvojen tasoon eli 50 prosenttiin työkorvauksen osalta ja 20 prosenttiin palkkojen osalta.
- Kotitalousvähennyksen omavastuu tulee palauttaa takaisin 100 euroon.

- SY kannattaa inflaatiokorjattua liikunta- ja kulttuuriedun enimmäismäärän tarkistusta 540 euroon, mutta katsoo, että enimmäismäärää tulisi korottaa suoraan 600 euroon, jotta enimmäismäärä ei nykyistä vastaavalla tavalla alkaisi pian jäädä yleisen hintatason muutoksesta ja kuluttajahintaindeksin kehityksestä jälkeen.
- Liikunta- ja kulttuurietu tulee laajentaa myös toiminimiyrittäjille, jotka tällä hetkellä jäävät muissa yritysmuodoissa toimivista yrittäjistä ja palkansaajista (myös toiminimiyrittäjän omalle yritykselleen palkkaamista työntekijöistä) poiketen edun ulkopuolelle. Toiminimiyrittäjät voitaisiin saattaa yhdenvertaisempaan asemaan muuttamalla elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia siten, että liikkeen- ja ammatinharjoittajille säädettäisiin mahdollisuus tehdä omaehtoista liikunta- ja kulttuurietua vastaava vähennys verotuksessa.
- SY pitää matkakuluvähennyksen omavastuun alentamista sadalla eurolla ymmärrettävänä toimenpiteenä kompensoimaan polttoaineiden hintojen kohoamisesta johtuvaa asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten nousua.

Kotitalousvähennyksen korottaminen

Esityksessä ehdotetaan, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärää korotetaan 2 100 euroon vuosina 2026 ja 2027. Myös kotitalousvähennyksen vähennysprosentteja korotetaan väliaikaisesti vuosina 2026 ja 2027 siten, että työkorvauksen osalta vähennysprosenttia korotetaan 40 prosenttiin ja maksettujen palkkojen osalta 15 prosenttiin. Korotuksen tavoitteena on vahvistaa kotitalouksien palvelukysyntää ja elvyttää rakentamisalaa.

Suomen Yrittäjät pitää kotitalousvähennyksen korotusta lähtökohtaisesti kannatettavana. Pidämme hyvänä ehdotusta, että vähennyksen parametreja korotetaan toimialaneutraalisti kaikkien vähennyksen piirissä olevien toimialojen osalta. Toimialaneutraalit parametrit parantavat kotitalousvähennysjärjestelmän yleistä ymmärrettävyyttä.

Kotitalousvähennyksen tehokkuus on kärsinyt poukkoilevasta veropolitiikasta, sillä vähennyksen parametreja on muutettu lukuisia kertoja. Jatkuvat muutokset heikentävät kotitalousvähennystä käyttävien kuluttajien kykyä ymmärtää järjestelmän yksityiskohtia, mikä puolestaan vaikeuttaa järjestelmällä tavoiteltujen hyötyjen tehokasta toteutumista. Esimerkiksi nykyinen hallitus päätti vuoden 2024 kehysriihessä leikata

kotitalousvähennystä siten, että vuoden 2025 alusta vähennyksen enimmäismäärää alennettiin 2 250 eurosta 1 600 euroon ja vähennysprosentteja alennettiin työkorvauksen osalta 40 prosentista 35 prosenttiin ja palkkojen osalta 15 prosentista 13 prosenttiin. Samalla vähennyksen omavastuuosuutta päätettiin korottaa 100 eurosta 150 euroon. Vuotta aiemmin hallitus oli päättänyt jatkaa vuodella edellisen hallituksen kahden vuoden määräajaksi tekemää kotitalousvähennyksen korotuskokeilua, jossa kotitalous- hoito- ja hoivatyön osalta vähennyksen enimmäismäärää korotettiin tilapäisesti 3 500 euroon ja vähennysprosentteja korotettiin tilapäisesti 60 prosenttiin työkorvauksen osalta ja 30 prosenttiin palkkojen osalta.¹ Koska kotitalousvähennystä ehdotetaan kasvatettavaksi määräajaisesti, tulee parametrien ei-toivottu edestakainen muuttuminen jatkumaan.

Vaikka Suomen Yrittäjät pitää esitettyä kotitalousvähennyksen korotusta lähtökohtaisesti kannatettavana, katsomme, että määräajakaisten korotusten sijaan korotukset tulisi tehdä pysyvinä. Kuten esityksessä todetaan, kotitalousvähennyksen määräajakaiseen kasvattamiseen voi liittyä osittaista kysynnän siirtymää, mikäli kotitaloudet ajoittavat hankintoja korotetun vähennyksen ajankohtaan niiden töiden osalta, joissa tilaamista on mahdollista siirtää. Toisaalta pidämme hyvänä, että muutosta on tarkoitus soveltaa jo vuoden 2026 alusta alkaen, jolloin muutos ei aiheuta lykkääntymisvaikutuksia verrattuna siihen, että korotukset tulisivat voimaan vasta vuoden 2027 alusta lukien. Katsomme, että toistaiseksi voimassa oleva korotus olisi kuitenkin kokonaiskuvassa parempi ja tehokkaampi toimenpide edistämään kysynnän tason pysyvää nousua.

Kotitalousvähennyksen yksi keskeinen tavoite on ollut työllisyyden parantaminen. Vähennyksellä on merkitystä erityisesti pienille yrityksille, sillä vähennys on lisännyt kotitalouksien ostoja pieniltä yrityksiltä, ja lisääntynyt kysyntä on luonut uusia työpaikkoja yrityksiin. Vähennyksen toinen keskeinen tavoite on ehkäistä harmaata taloutta Suomessa ja kannustaa talouden toimijoita hoitamaan julkisoikeudelliset velvoitteensa asianmukaisesti. Kuluttajan näkökulmasta kotitalousvähennys laskee työn hintaa silloin, kun työ teetetään velvoitteensa hoitavalla yrityksellä, mikä tekee kuluttajalle pimeän työn teettämisestä vähemmän houkuttelevaa. On odotettavaa, että kuluttajat reagoivat kannustimen olemassaoloon suuntaamalla hankintojaan enemmän velvoitteensa asianmukaisesti hoitaviin yrityksiin pimeän työn teettämisen sijaan. Harmaan talouden torjumisen näkökulmasta vähennyksen kannustinvaikutus olisi suurin, mikäli kotitalousvähennysjärjestelmään ei sisältyisi lainkaan omavastuuosuutta, sillä omavastuun alle jäävien töiden osalta puuttuu

¹ Ks. HE 108/2024 vp, HE 34/2023 vp ja HE 142/2021 vp.

kannuste työn teettämiseen velvoitteensa hoitavalla yrityksellä. Vähennyksellä tuetaan myös ikääntyneiden mahdollisuuksia asua mahdollisimman pitkään omassa kodissa toimintakyvyn mahdollisesti jo alennuttua ja vähennys voi auttaa lapsiperheitä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa. Vähennyksen ulottamista myös pienituloisimpiin on pidetty tärkeänä lähtökohtana järjestelmälle, ja sen toteutumista voitaisiin edistää matalalla omavastuulla.

Suomen Yrittäjät katsoo, että kotitalousvähennysjärjestelmää tulisi jatkossa kehittää siten, että omavastuu pidetään kohtuullisena ja vähennyksen parametrit ovat toimialaneutraalit sekä pysyvät ja ennakoitavat. Suomen Yrittäjät katsoo, että kotitalousvähennysjärjestelmän kehittämisen ensi vaiheen toimenpiteinä omavastuu tulee palauttaa takaisin 100 euroon ja vähennyksen parametrit tulee korottaa pysyvästi ja toimialaneutraalisti historiallisten keskiarvojen tasolle. Tällöin vähennysprosentit olisivat 50 prosenttia työkorvauksen osalta ja 20 prosenttia palkkojen osalta.

Liikunta- ja kulttuuriedun korottaminen ja laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan, että työnantajan tarjoaman verovapaan omaehtoisen liikunta- ja kulttuuriedun enimmäismäärää korotetaan 540 euroon. Lisäksi edun käyttöalaa laajennetaan myös henkilön fyysistä aktiivisuutta edellyttäviin luontoharrastuksiin, kuten kalastukseen ja metsästykseen.

Liikunta- ja kulttuuriedun nykyinen 400 euron enimmäismäärä on säädetty vuonna 2009, eikä sitä ole sen jälkeen korotettu. Esityksessä ehdotetaan, että enimmäismäärän korotuksessa huomioitaisiin vuodesta 2009 yleisen hintatason muutos ja korotus vastaisi kuluttajahintaindeksin kehitystä, jolloin inflaatiokorjatuksi liikunta- ja kulttuuriedun enimmäismääräksi tulisi 540 euroa. Suomen Yrittäjät pitää liikunta- ja kulttuuriedun enimmäismäärän korottamista kannatettavana. Suomen Yrittäjät kuitenkin katsoo, että huomioiden muun muassa Euroopan keskuspankin tavoite pitää vuotuinen inflaatio euroalueella keskipitkällä aikavälillä kahdessa prosentissa edun enimmäismäärä alkaa pian korotuksen jälkeen vastaavasti jäädä jälkeen yleisestä hintatason muutoksesta, kuten nyt on käynyt vuodesta 2009 alkaen. Suomen Yrittäjät ehdottaa, että esitysluonnoksessa ehdotetun 540 euron sijaan edun enimmäismäärää korotettaisiin seuraavaan täyteen sataan euroon eli 600 euroon, jolloin enimmäismäärän korotuksessa otettaisiin huomioon myös tuleva inflatiokehitys.

Toisin kuin kulttuuritoiminta, joka määritellään tuloverolain 69 §:n 5 momentissa, liikuntatoimintaa ei tällä hetkellä määritellä laissa. Esityksessä

esitetään, että pykälään lisättäisiin määritelmä liikuntatoiminnalle. Säännöksessä tarkoitettuna liikuntatoimintana pidettäisiin henkilön omaa fyysistä aktiivisuutta edellyttävää toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää työntekijän kuntoa, fyysistä hyvinvointia ja terveyttä. Tältä osin määritelmän on tarkoitus vastata esityksen mukaan Verohallinnon ohjeessa ja verotuskäytännössä edun piiriin katsottua liikuntatoimintaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että jatkossa liikuntatoimintana pidettäisiin myös henkilön fyysistä aktiivisuutta edellyttäviä luontoharrastuksia, ja siten edun käyttöala laajenisi esimerkiksi kalastuksen ja metsästyksen liittyviin palveluihin, joita ei ole verotuskäytännössä katsottu edun piirissä olevaksi liikuntatoiminnaksi. Suomen Yrittäjät pitää ehdotusta liikuntatoiminnan määritelmän lisäämisestä tuloverolakiin ja edun laajentamista perusteltuna ja kannatettavana.

Suomen Yrittäjät katsoo, että ehdotettuun tuloverolain 69 §:n 6 momenttiin sisältyvä, liikuntatoiminnan määritelmässä käytetty käsite "*fyysistä aktiivisuutta edellyttävä toiminta*" voi olla tulkinnallinen ja siten aiheuttaa rajanvetotilanteita etenkin, kun myös moottoriurheiluun liittyvän liikuntatoiminnan on tarkoitus olla edun piirissä. Pidämme hyvänä, että säännöksessä tarkoitetun fyysisen aktiivisuutta edellyttävän toiminnan käsitettä on pyritty esityksen jatkovalmistelussa täsmentämään sisällyttämällä perusteluihin esimerkkejä eri toiminnoista, joita pidetään ja vastaavasti, joita ei pidetä säännöksessä tarkoitettuna liikuntatoimintana. Kuitenkin, kuten perusteluista käy ilmi, henkilön omaa fyysistä aktiivisuutta edellyttävän toiminnan määrittelemisen ei ole aivan yksiselitteistä, minkä vuoksi rajanvetotilanteet voivat olla haastavia.

Perustelujen mukaan myös moottoriurheiluun liittyvä liikuntatoiminta olisi edun piirissä ja liikuntaedulla voisi maksaa esimerkiksi kartin tai muun rata-autoilun henkilökohtaisen ajomaksun. Pykälän 6 momentin mukaan myös liikuntasuorituksessa tarvittavien välineiden vuokraus tulisi edun piiriin. Liikuntaetua ei voisi käyttää sellaisen ajoneuvon tai vesikulkuneuvon vuokraamiseen, jonka liikkuminen ei perustu henkilön omaan fyysiseen aktiivisuuteen, jos kulkuneuvoa on tarkoitus käyttää yleisillä teillä, maastossa tai vesialueilla. Liikuntaetua ei siten voisi käyttää esimerkiksi moottorikelkan tai vesiskootterin vuokraamiseen. Sen sijaan sähköavusteisen polkupyörän tai maastopyörän vuokraamiseen etua voisi käyttää. Edulla voisi maksaa myös esimerkiksi kaupunkipyörän kertamaksun.

Näkemyksemme mukaan sekä moottorikelkan että vesiskootterin ajaminen voi edellyttää kulkuneuvoa ajavalta henkilöltä jopa huomattavaa omaa fyysistä aktiivisuutta riippuen siitä, miten ja missä olosuhteissa kulkuneuvoa ajetaan. Moottorikelkan ajamisen voidaan perustellusti katsoa edellyttävän

vähintään yhtä paljon tai jopa enemmän henkilön omaa fyysistä aktiivisuutta kuin esimerkiksi kartingin tai rata-autoilun, jotka esityksen mukaan kuuluvat edun piiriin. Näkemyksemme mukaan ajoneuvon tai vesikulkuneuvon vuokraamisen liikuntaedun ulkopuolelle rajaamisen kytkeminen siihen, että kulkuneuvoa on tarkoitus käyttää maastossa tai vesialueilla ei ole verrattavissa siihen, että henkilöauto vuokrataan yleisellä tiellä käytettäväksi, vaan monelle moottorikelkka ja vesiskootteri ovat urheiluvälineitä, joita myös yleisesti käytetään urheilulliseen harjoitteluun. Näistä edellinen eli moottorikelkka sattuu olemaan ensisijaisesti maastossa käytettäväksi tarkoitettu ajoneuvo, jolloin lajille ominainen ja tarpeellinen urheilusuorituksen tekeminen myös tapahtuu lajille ominaisessa ympäristössä eli maastossa ja jälkimmäinen eli vesiskootteri sattuu olemaan vesikulkuneuvo, jolloin lajille ominainen ja tarpeellinen suoritus tapahtuu lajille ominaisessa ympäristössä eli vesialueella.

Maastossa tai maastossa sijaitsevalla haastavalla moottorikelkkareitillä moottorikelkkailu voi olla fyysisesti erittäin raskasta, ja se voidaan hyvinkin katsoa toiminnaksi, joka edistää kuntoa ja fyysistä hyvinvointia. Vastaavasti esimerkiksi sähköavusteisen polkupyörän rauhallinen ajaminen suurinta sähköavustusta hyödyntäen niin sanotuissa hyvissä olosuhteissa ja tasaisella maantiellä ei välttämättä vaadi fyysisesti yhtä paljoa tai voida arvioida olevan yhtä tehokasta liikuntaa, kun tarkastellaan liikunnan kuntoa edistävää vaikutusta. Toisaalta kumpaakin liikuntamuotoa on mahdollista harrastaa siten, henkilön omaa fyysistä aktiivisuutta edellyttävä määrä tai kuntoa edistävä vaikutus on näiden liikuntamuotojen välisessä vertailussa täysin päinvastainen. Voidaanko myöskään perustellusti arvioida, että muutaman tunnin raskas moottorikelkkailu tai vesiskootterilla ajaminen edistää vähemmän kuntoa ja fyysistä hyvinvointia tai edellyttää vähemmän henkilön omaa fyysistä aktiivisuutta kuin esimerkiksi lyhytkestoinen kaupunkipyörän ajaminen lähinnä pelkää alamäkeä sisältävällä tieosuudella?

Suomen Yrittäjät katsoo, että koska säännöskohtaisten perustelujen mukaan myös moottoriurheiluun liittyvän liikuntatoiminnan on tarkoitus olla edun piirissä, ja ehdotetun säännöksen sanamuodon mukaan liikuntatoimintana pidetään liikuntasuorituksessa tarvittavien välineiden vuokrausta myös silloin, kun itse liikuntasuoritus on maksuton, tulee myös moottoriurheilun kohdalla henkilön omaa fyysistä aktiivisuutta edellyttävän toiminnan käsitettä tulkita laajasti eikä esimerkiksi moottorikelkan tai vesiskootterin vuokrausta tule rajata edun ulkopuolelle myöskään sen perusteella, että liikuntasuoritukseen tarvittavaa välinettä on tarkoitus käyttää lajille ominaisessa käyttöympäristössä.

Myös toiminimiyrittäjät on huomioitava liikunta- ja kulttuuriedun kehittämisessä

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, liikuntaseteli säädettiin alun perin verovapaaksi eduksi vuoden 2004 alusta. Liikuntasetelistä säädettäessä pidettiin tärkeänä kannustaa työntekijöitä käyttämään laajemmin työnantajan tarjoamia liikuntamahdollisuuksia, ja liikuntasetelin käytön hyväksymistä perusteltiin muun muassa sillä, että se asettaa pienet yritykset tasa-arvoisempaan asemaan suhteessa sellaisiin suuriin yrityksiin, joilla on mahdollisuus järjestää työntekijöille liikuntatilat omassa yrityksessä (HE 49/2003 vp). Suomen Yrittäjät katsoo, että reilu 20 vuotta edun verovapaaksi säätämisen jälkeen olisi jo korkea aika asettaa myös toiminimiyrittäjät tasa-arvoisempaan asemaan työntekijöiden ja muissa yritysmuodoissa toimivien yrittäjien kanssa.

TVL 69 § koskee ainoastaan työnantajan tarjoamia etuja. Koska liikkeen- tai ammatinharjoittaja ei voi olla itsensä työnantaja eikä siten voi kuulua yrityksen henkilökuntaan, tuloverolain 69 §:n 5 momentissa tarkoitettu työnantajan tarjoama työntekijän omaehtoinen liikunta- ja kulttuurietu ei koske toiminimiyrittäjiä (liikkeen- tai ammatinharjoittajia). Näin ollen toiminimiyrittäjät ovat työntekijöitä ja muissa yritysmuodoissa toimintaansa harjoittavia yrittäjiä huonommassa asemassa. Toiminimiyrittäjät ovat tyypillisesti yksinyrittäjiä, mikä korostaa yrittäjän oman jaksamisen tärkeyttä.

Suomen Yrittäjät katsoo, että liikunta- ja kulttuuriedun toiminimiyrittäjiä eriarvoistava epäkohta tulee korjata ja etu tulee laajentaa myös toiminimiyrittäjille heidän oman hyvinvointinsa säilyttämiseksi ja edistämiseksi. Näkemyksemme mukaan liikunta- ja kulttuurietu voitaisiin laajentaa koskettamaan toiminimiyrittäjiä muuttamalla elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia siten, että liikkeen- ja ammatinharjoittajille säädettäisiin mahdollisuus tehdä omaehtoista liikunta- ja kulttuurietua vastaava vähennys verotuksessa.

Matkakuluvähennyksen omavastuun alentaminen

Esityksessä ehdotetaan, että matkakuluvähennyksen omavastuuta alennetaan nykyisestä 900 eurosta 800 euroon määräaikaisesti vuodelta 2026 toimitettavassa verotuksessa. Lisäksi ehdotetaan, että työttömänä tai perhevapailta olleiden matkakuluvähennyksen omavastuun pienennyksen suuruutta muutetaan siten, että vuonna 2026 verovelvollisen omavastuuosuutta pienennettäisiin 75 eurolla kuukaudessa jokaiselta

täydeltä korvauskuukaudelta, kuitenkin siten, että omavastuu olisi vähintään 150 euroa vuodessa.

Suomen Yrittäjät pitää omavastuun alentamista ymmärrettävänä toimenä kompensoimaan asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten nousua, joka on aiheutunut polttoaineiden hintojen kohoamisesta Lähi-idän tilanteen seurauksena. Pidämme kuitenkin esitysluonnoksessa arvioitua verovelvollisen keskimääräistä verotuksen kevenemistä 39 eurolla vuodessa marginaalisena hyötynä suhteessa toimen valtiontalouden velkaantumista ylläpitävään vaikutukseen (omavastuun alentamisen arvioidaan pienentävän vuoden 2026 tasossa verotuloja yhteensä noin 26 miljoonalla eurolla) ottaen huomioon myös julkisen talouden tilanne, jossa seuraavan hallituskauden sopeutustarve on noin 10 miljardia euroa.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija